

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 21. septembra 2017 - Leto XXVII, št. 38

VEČ GEZIKOV ZNAŠ, VEČ VELAŠ?

*Prišli smo eden do drugoga, Slovenec do Slovenca
stran 8*

*»Hatižak je ūdi biu...«
stran 4*

*Pojmo na Štajersko
stran 10*

VEČ GEZIKOV ZNAŠ, VEČ VELAŠ?

Té rek že od inda svejta dobro poznamo, ga dostafart ponavlam, citiramo, baja je samo tau, ka ne napravimo vse (ali trno malo napravimo) za tau, ka bi rejsan tak bilau. Dapa tau ne vela samo za nas Porabske Slovence, liki za naš večinski narod, za Madžare vejndrik ešče bole. (Za nas tau malo ovak vela, mi mo se pomalek svojo slovensko materno rejč mogli znauva navčiti, ka vogrsko /tihinsko/ rejč trno dobro znamo.)

Če poglednemo statistike v Evropskoj uniji, prav na Vogrskom guči najmenje lidi tihinske gezike. Samo 37 procentov je pravlo v anketi, ka guči zvün vogrške rejči bar ešče edno tihinsko rejč. Največkrat je tau engliška rejč, dapa tau tō ne gučijo trno dobro, od tej 37 procentov je samo 25 procentov pravlo, ka engliški dobro guči, večina samo, če je mujs, en tau pa samo fundamenta engliške rejči pozna. Če tau poglednamo v Sloveniji, tam 90 procentov lidi trdi, ka zvün slovenskoga gezika guči eške eden gezik.

Znati gezike je vse vekša vrejdnost. Brezi toga več skurok ne moreš slůžbe dobiti, nauro vōspadneš, če kakšen tihinec staupi k tebi, te kaj pita, dapa ti ne vejš povedati ranč telko nej, ka na pravo ali na levo... Ka je pa ešče vekša baja, brezi jezikovna izpita na srednji stopnji (középfokú nyelvvizsga) spoj ne dobiš diplome. Leko, ka si se včiu 3 lejta, napravo vse vižge, napiso diplomsko nalogo, dapa če nejmaš vižge iz tihinski gezikov, dobiš samo papir, ka si na tau šaulo ojdo, vse napravo, dapa ne dobiš diplome. Zakoj si se pa te včiu?

Vlada (kormány) šcé nutvpelati, ka bi se za par lejt samo tisti leko glaso na visike šaule, steri že na gimnaziji ali v srednjoj šauli napravi te vižge iz tihinski gezikov. Po istini bi dijaki, steri se že najmenje osem lejt včijo na šaulaj gezike, mogli telko znati, ka bi leko izpite napravili. Dapa na žalost zdaj tau vidimo, ka se večina dijakov tak dobro ne navči gezika, ka bi leko opravila izpit. Ali so krivi sami, ka je ne briga ali so krive metode, ka je ne včijo dobro, dapa izpite većinoma napravijo tisti, sterim stariške leko plačajo, ka zvün šaulski vör leko ojdijo k privat školniki tō. Ali pa majo dobre školnike pa trdo volau za včenjé. Dapa plus vöre plačati si dosta starišov ne more dopistiti, tak do njini mlajši že v srednji šauli v slabšom položaji pa nedo meli šanse, ka bi šli na visike šaule. Včenjé pa bau privilegij bogati mlajšov?

Privilegij manjšinski mlajšov pa je (bo), ka leko izpit napravijo iz maternoga jezika (kak tihinskoga jezika), steroga se včijo že od mali naug, od vrtca do konca srednje šaule. Mo-gauče do pa potom toga porabski mlajši tō bole cejnili slovenski gezik?

Marijana Sukič

Murska Sobota: Judovski jeziki

EVROPSKI DNEVI JUDOVSKE KULTURE

V Sloveniji so se med 3. in 19. septembrom zvrstile številne prireditve, posvečene *Evropskim dnevom judovske kulture, judovski diaspori*. Gre za vseevropski projekt, ki je že

V projektu sodeluje 33 držav, ki so pripravile približno 900 dejavnosti za nekaj manj kot 170 000 obiskovalcev, kot so jih našteali lani, za letos pa podatek še ni na voljo.

Na dokumentarni razstavi v Pokrajinski in študijski knjižnici so bili predstavljeni nekateri judovski jeziki: jidiš, judeoarabščina, aramejščina, sodobna hebrejščina

osemnaesto leto zapored obiskovalcem prireditve, organiziranim v sklopu projekta, ponudil poglobljen vpogled v judovsko kulturno dediščino.

V Murski Soboti sta bila dva dogodka, in sicer so v Pokrajinski in študijski knjižnici odprli dokumentarno razstavo *Judovski jeziki*, v Pokrajinskem

muzeju pa je bilo predavanje dr. Janeza Premka o *Razvoju judovske pisave*. Največ dogodkov se je zvrstilo v Mariboru, Ljubljani in Lendavi, bili pa so tudi na Negovi, v Rožni dolini pri Novi Gorici in v Novi Gorici. Judovske skupnosti namreč že dva tisoč let sestavljajo del evropskega družbenega, intelektualnega, kulturnega, političnega in verskega življenja. Judje povsod, kjer živijo, govorijo in pišejo drugače kot sosedje. Včasih je njihov jezik drugačen zaradi dodatnih hebrejskih besed, drugič govorijo popolnoma drug jezik. Mnogi so že slišali za *jidiš* in *ladino*, jezik v diaspori. Kakor koli, Judje so v stoletjih migracij in razseljevanja govorili na desetine jezikov. Zaradi razvoja izraelske hebrejščine judovski jeziki v diaspori niso izumrli. Kako pa se bodo razvijali, bo pokazal čas.

E. Ružič

Že četrty tečaj slovenščine

Zveza Slovencev na Madžarskem že četrto leto organizira slovenski jezikovni tečaj za odrasle v Slovenskem kulturnem in informativnem centru v Monoštru. 11. septembra se

je začel jezikovni tečaj za začetnike, nanj se je prijavilo 11 zainteresiranih kandidatov. Organizatorji tečaja opažamo, da je zanimanje za učenje slovenskega jezika med

ljudmi vseh generacij, saj je najmlajši udeleženec tečaja star 20 let, najstarejši pa 68. Letošnji tečaj vodi mlad učitelj Norbert Gerencsér.

Gyöngyi Bajzek

POMISLEKI OB ZAČETKU PORABSKEGA ŠOLSKEGA LETA

Porabske vzgojno-izobraževalne ustanove korakajo že proti koncu tretjega tedna novega šolskega leta. V narodnostnih vrtcih je zadovoljivo število otrok, celo malenkost

s tem sta začeli že lani – v različne dejavnosti vrtcev še bolj vključevati starše in babice ter dedke predšolskih otrok.

Porabski dvojezični narodnostni osnovni šoli, gornjeseniš-

sed, ko pokukamo v zaodrje narodnostnega šolstva; mislim predvsem na kadrovske razmere v obeh šolah. Strinjam se z ravnateljicama, da je težko zadostiti paragrafom in poskrbeti za kolikor toliko ustrezen pedagoški kader. Gotovo pa ni prav, ko zadostimo predpisom, v resnici pa prakticiramo navidezno dvojezičnost pri pouku in pošljemo v razred 2 učitelja – eden ne zna nič slovensko, drugi pa praktično nič madžarsko. To je skregano z vso strokovno logiko in koncepti kakršnega koli dvojezičnega pouka.

Na seniški šoli pa so z neznoznosno lahkostjo in prav po tihem začeli izvajati te nedoumljive prakse, čeprav so jim bile predlagane bolj optimalne rešitve. In ker mirni pogovori niso zalegli, vas rotim javno: *V dobro učencev in njihovega boljšega znanja slovenskega jezika prenehajte s takimi praksami!* Na šoli je poln delovni čas slovenski učitelj asistent, ki bi s svojim odličnim znanjem jezika, stroke in pedagoškim erosom lahko naredil veliko več, če bi mu dopustili. Konec koncev pa, čemu služijo slovenski pedagoški asistenti? Kolikor vem, v prvi vrsti so mišljeni kot pomočniki ali soizvajalci pouka slovenskega jezika na šolah! Naravni govorec jezika gotovo lahko nauči učence mnogo več in bolje kot nekdo, ki je jeziku priučen. Zakaj ne izkoristite tega bogastva – v dobro svojih učencev??

Največji kadrovski problem obeh šol pa je pomanjkanje ustreznih dvojezičnih učiteljev razrednega pouka, učiteljev za obdobje, ko je učencem potrebno postaviti trdne temelje v obeh jezikih. Improvizirana dvojezičnost tega ne zmore, tudi učitelji Madžari, ki se bodo na tečajih naučili nekaj malega slovenščine, ne morejo nadomestiti slovenskega dvojezičnega učitelja.

Pri kadrih imajo malo bolj srečno roko na števanovski šoli, ne pa tudi pri vpisanih učencih. In ko seniška ravnateljica izjavi: »Delati moramo na tem, da življenje na šoli in vsakodnevno sporazumevanje potekata res v obeh jezikih,« se človek upravičeno vpraša: Kako – delati na tem?? Na čem pa ste delali doslej? A je na tem treba delati ali zaveštno več uporabljati slovensko materinščino vedno in povsod? A ne bi bilo preprosteje, če bi se – vsaj slovenski učitelji na šolah in učitelji, ki

vilom vpisanih dijakov k temu pouku, pa še vedno gre navzdol v monoštrskih srednjih šolah. Kot smo že ugotavljali ob koncu preteklega šolskega leta, je za osmošolce, ki zaključijo eno izmed dvojezičnih šol, za vedno konec pouka slovenščine, ker večina odide v sombotelske srednje šole. A tudi tisti, ki se vpišejo v monoštrske, ne gredo k slovenščini. Se je kdo vprašal, zakaj? Ne bi bilo prav in normalno, da monoštrske srednje šole (predvsem tisti, ki poučujejo slovenščino) malo časa, ener-

Na Dvojezični osnovni šoli v Števanovcih imajo letos 50 učencev

višje kot lani, v vsakem izmed vrtcev sta po dva dneva v tednu ob domačih tudi vzgojiteljici asistentki iz Slovenije, Andreja Serdt Maučec in Romana Trafela. Čeprav je njuno strokovno delo zahtevno in polno »zakajev«, sta

ka in števanovska, prav tako nimata problemov s številom vpisanih učencev; prva jih ima 70 (8 prvošolcev), druga pa 50 (6 prvošolcev). Kot ste lahko prebrali v prejšnji številki Porabja (pogovor z ravnateljicama), tudi s finan-

Dvojezična osnovna šola Jožefa Košiča na Gornjem Seniku

optimistični in poskušata storiti največ, kar se v danih okoliščinah da. In kot poudarjata, bi se na področju učenja slovenskega jezika v vrtcih lahko naredilo mnogo več, če bi v družinah, kjer starši ali vsaj stari starši še govorijo slovensko, »domanji jezik« učili tudi otroke, da le-ti ne bi prihajali v vrte brez znanja ene same slovenske besede, kot se to dogaja leto za letom. Vsekakor pa bo potrebno – in

ciranjem šol, odkar je njuna vzdrževalka Državna slovenska samouprava, ni težav. Kar 23 slušateljev, pretežno pedagoških delavcev, se je letos koncem junija udeležilo izobraževalnega seminarja v Sloveniji, izpeljali smo tudi že 11. Jezikovne počitnice za porabske učence ob slovenskem morju. Do tu je vse lepo in prav, skoraj idilično.

Gotovo pa beseda *idila/idilično* izpade iz nabora be-

Po dolgih letih je na monoštrski osnovni šoli Jánosa Aranya spet slovenska skupina

znajo nekaj malega slovensko – recimo, dan ali dva, če ne gre več, v tednu pogovarjali med seboj samo slovensko? Ne bi bil to lep zgled učencem, ki od svojih učiteljev (čast izjemam!), razen pri urah, skoraj nikoli ne slišijo slovenske besede? Dragi vsi, to ni kritika, to je zapis krutih dejstev, ki so javna skrivnost, le govoriti se ne bi smelo o njih. Pa se mora! Ker sta resnica in iskrenost pot naprej, boj proti resnici pa je rakova pot.

Skoraj nič pa še nismo brali o pouku slovenščine v monoštrskih osnovnih in srednjih šolah. Odlična novica je, da se po nekaj letih zatišja v Osnovni šoli Jánosa Aranya skupinica devetih prvošolcev pridno uči narodnostno slovenščino kot predmet, kar 5 ur tedensko (o tem več v naslednji številki Porabja).

S slovenščino, predvsem s šte-

gije, predvsem pa osebnega pristopa, posvetijo pridobivanju vsaj dijakov slovenskih korenin za pouk slovenščine?? Narodnostni vrtci in šole v Porabju po svojih zmožnostih delajo in služijo svojemu namenu, kar je vse pohvale vredno. Gotovo pa so še rezerve, predvsem pa mora biti pri vseh v šolstvu prisotno veliko močnejše samozavedanje, da porabskih šol kot samostojnih izobraževalnih ustanov že ne bi bilo, če ne bi bile dvojezične, namenjene v prvi vrsti učenju in ohranjanju SLOVENSKEGA jezika, krepitvi SLOVENSKE zavesti in utrjevanju SLOVENSKE kulture. Vsak pedagoški delavec, predvsem pa vodstva šol in vsi odgovorni za šolsko področje, bi ta dejstva morali imeti nenehno pred seboj in jih vsakodnevno udejanjati.

Valerija Perger

PREKMURJE

Krožišča

Tisti, steri se vozite po Prekmurji, brodim, ka ste v pamet vzeli, ka mamu iz leta v leto več krožišč (körforгалom). In tau nej samo v varašaj, čiglij jih je tam največ, tüdi na dosta drugi mestaj, gé se križajo malo vekše poštuje. V Murski Soboti je zdaj domanja firma Pomgrad začnila delati ške eno (montažno) krožišče, za steroga de rosag plačo 95 gezero evronov. Stalo de samo malo naprej od tistoga velkoga, dvojnoga krožišča, stero stogi malo pred podhodom pod štreko. Do zdaj je bilo tak, ka so tisti, steri so se iz Ledavskoga naselja ali Partizanske vilice pelali prauti varaši, dosta cajta in živcov ponüicali, prva kak jim je tau gratalo. Brodim, ka tau nede zadnje krožišče, na stere smo se v zadnji lejtaj vsi več ali menje navadili, steroga do postavili v Prekmurji.

V zadnjom cajti se je malo več pisalo ške o enon krožišči, v vesnici Križevci pri Ljutomeri. V občini, stera je znana po svojih konjaj, so na sredino križišča, stero že neka cajta stogi, postavili (ka bi drugoga) kip (szobor) konja kasača. Tüdi v Prekmurji najdeš na sredini krožišča bole ali menje posrečene reči. V Murski Soboti so pred petimi leti postavili tri skulpture domanjih umetnikov, od toga dve stogita v krožišči, vsakša na svojom konci varaša. Na Tišinski vilici – tau je v smeri prauti Radenec – so »Šefe« Jožeta Denka, pri BTC-ji »Sožitje« Mirka Rajnara. Umetnina, tüdi v Porabji dobro poznanoga kipara Ferenc Kirałya, pa krasno eno od lendavskih krožišč. Ovak najdeš malo več ali malo menje posrečeno zriktana krožišča, tüdi takša z vodometom, steri ti te, če se malo pohecama, gda malo bole vöter fudi, ške auto zaperé.

Silva Eöry

Sobočanka Erika Hriberšek

»HATIŽAK JE ÜDI BIU...«

Sobočanka Erika Hriberšek je gorrasla v Puževcaj. »Tau je mala vesnica, tam na roubi Goričkoga, tak ka zdaj ne morem povedati, če sam ali sam nej Goričanka, zatau ka sam bila doma v spodnjom, ravnijskom tali vesnice. Doma smo meli menše paverstvo. Ges sam bila sama, edinka, pa tüdi pri sausedaj so meli samo eno ali največ dvoje dece, tak kak je navada v luteranski krajaj,« pove Erika, stera se je v tistom cajti pisala ške Kerčmar. Skauz ali pauleg Puževca tečejo Ledava in Bodonski pa ške Skakovski potok, tak ka so mlajši dosta cajta preživeli ob in na vodej: »Ges san bole pojbinsko družbo mejla. S sausedovim Gezekom sva furt tam okauli vode odila. Te sva pravla, ka va ribe lovila. Trno sam rada bila, gda sam prvo ribo zgrabila. Gda sam jo domau prinesla, me je mati naružila po riti. Pravla mi je, ka je tau nej

Erika Hriberšek

ji je gnauk na njeno pitanje, zakoj je nej napravo domače naloge, pravo moj sošolec Karči. Nika ga je nej razmela. Gor na sto se je vsela, skor so ji skuze prišle, in je pravla: »Pa so mi rekli, da so tile Strukovci

Sigdar, gda san domau prišla, pa me je topla župa čakala.« Po zgotovljeni gimnaziji se je vpisala na Pedagoško fakulteto v Maribor, na smer slovenski gezik. Nej je stejala biti leranca, vej pa sta jo bole zanimala študij primerjalne književnosti ali psihologije, samo ka je doma nej bilou zadosta penez, ka bi leko šla študerat v Ljubljano. »Študentska leta so bila najboukši cajt mojoga žitka. Te smo se znali zabavati, znali pa smo se tüdi učiti,« pravi sogovornica in raztolmači, ka je v tistom cajti prvo paut prišla v stik s Porabskimi Slovenci, vej pa je te mariborska pedagoška fakulteta začnila sodelovati s sombotelsko. »Spaumnim se, kak je bilou, gda so gnauk prišli v Maribor na izpopolnjevanje. Bila je ena Eržika pa eden Laci, spaumnim se tüdi Kavčija Krajcara in Irene Pavlič. Mi smo se tam družili. Ges sam edina bila s Prekmurja, pa sam se najleži z njimi pogučavala,« pove Erika in cujda, ka je v Maribori te spoznala Alojza Hriberška iz Šaleške doline, steri se je tö včiu za

Soboto bila. Ges sam večer, gda sam do desete vöre delala, Murin bus do Lemerja zgrabila, te sam pa mogla dale peški vnoči titi domau. Včasi me je mauž, on je na tretji soboški šauli včiu, počako, samo tau je te za sina nej dobro bilou. In tak smo se preselili v eno sobico. Vmes smo te začnili, nej daleč kraj od dijaškoga dauma, zidati ram.«

Prva, kak je Erika 2004. leta šla v penzijo, je ške na drugi mestaj delala, med drugim je na skrbi mela kulturno in raziskovalno dejavnost v soboški občini. Delo v kulturi jo je furt zanimalo, vej pa je že v gimnazijski lejtaj pomagala v Püconcaj pri organizaciji prireditev. Gnesden rada šte knjige, rešavle križanke, kaj dobroga sküja, pa tüdi kaj napiše, spoj potopise za Evangeličanski koledar. Aktivna je v penzionističnom družtvi, tüdi kak prostovoljka v skupini starejših za samopomouč. Trno rada se družü s svojima vnükoma, 9-letnim Vidom in 7-letnim Maticom, pa tüdi z ribiško palico. »Gda sam prišla v penzijo,

Erika na tromeji (čepi v sredini) s sošolci z gimnazije

za eno deklino, in tak sam po tistom nej več ribila, k vodej pa sam ške naprej odila. Vleti smo se, gda smo že malo vekši bili, smo se v Ledavi tüdi kaupali. Te je ške čista voda bila. Tau je nej bilou telko, ka bi se plavati navčo. V glavnom smo se namakali. Pauleg je kukorca rasla, pa smo jo vzeli pa pekli. Tüdi repo smo si radi geseni vtrgnoli.«

Prve štiri razrede je zgotovila v Strukovcaj: »Ta smo peški, dostakrat tüdi bausi, s cekrami odili. Turbo sam te sledkar do

v Sloveniji.« Vseeno smo jo trno radi meli, pa ona tüdi nas, ka je dobra leranca bila.«

Zadnje štiri razrede osemletke je zgotovila v Püconcaj, kama se je vozila s piciklinom. Gda je zima bila, je živela pri babici in vüjčiji pa vüni v Brezovcaj, ka je te bliže do šaule mela. Tak je bilo tüdi te kesnej, gda je začnila oditi v soboško gimnazijo: »Tau mi je najbole v spomini ostalo. Vsakši zranek so me pred dverami spucani črejšli čakali, pa topeu tej. Babica je furt gorstanola, pa mi je zajtrik napravila.

Hriberškovi gnesden, od leve Erika, Vid, Alojz, Andrej, Nataša in Matic

škonika. Oženila sta se 1. majuša 1971, 10. septembra istoga leta pa se jima je naraudo sin, edinec Andrej. Mlada držina je prva neka cajta živela v Puževcaj, po tistom pa štiri leta v soboškon internati, gé je Erika delala kak vzgojiteljica: »Dvanajst lejt sam delala v dijaškom daumi. V tej lejtaj se je glij nauva zidina zazidala. S Puževca je furt slaba avtobusna povezava s

sam si včasi prvo ribiško palico küpila. Vsi so pravli, ka sam malo naura. Nejsam znala, kak se ribi, pa sam se navčila. Ribe lovim samo na mordji, pa jih te domau prinesem, ka jih te doma pogejmo,« ške pove Erika Hriberšek, stera rada na pomauč priskoči tüdi sini, steri ma v Soboti bauto z raužami.

Silva Eöry

Igor Banfi v soboški Galeriji

NA HORIZONTU JE – SVETLOBA

Tretja razstava akademskega slikarja Igorja Banfija v domači galeriji nosi pomeljav naslov *Notranje pokrajine* in je posvečena 500-letnici reformacije v Evropi in še posebej v Prekmurju. Kot pravi kustos dr. Robert Inhof, gre tako za

Zadnja večerja, medtem ko obe različno razumljeni pokrajini najdemo v njegovem ciklu z naslovom *Horizonti*. V delih, ki jih Banfi ustvarja od leta 2012 naprej, pa so tako religiozni kot tudi oba pokrajinska elementa zdru-

Igor Banfi pred svojo sliko

(njegovo/našo/) notranjo pokrajino, kot za mimobežno. Avtor pa poudarja, da je (njegova) figura tavajoča, in išče v sebi in navzven. Zato tudi (naslov zapisa): *Na horizontu je - svetloba*. Svetloba, ki jo

ženi,« izpostavi Inhof. Igor Banfi je pri *Zadnjih večerjah* tematiziral centralni panel *Wittenberskega oltarja*, ki ga je leta 1547 naslikal uradni umetnik reformacije, Lucas Cranach Starejši, in

Del razstave

(lahko) vidimo in začutimo, če si velika slikarjeva dela ogledamo sami in pozorneje. Pokrajina je tisti slikarjev medij, preko katerega tematizira tako svoj osebni religiozni razmislek kakor tudi razmislek o dveh, že omenjenih različno pojmovanih pokrajinah. »Eksplisitni izraz tega religioznega razmisleka lahko najdemo v njegovem ciklu

Luthrovo nepopisljivo pojmovanje Kristusove dejanske navzočnosti v Gospodovi večerji, s katero je reformator razklal protestantizem na različne, med seboj nepomirljive ločine.

Inhof našteje več primerov, s čim vse se povezuje ali prepleta Banfijevo slikarstvo oziroma tokrat predstavljena dela. Ta premislek usmeri

Roman, morda (kdaj) film

BELE TULPIKE

Roman Ferda Godine *Bele tulpike*, napisan leta 1945, sodi med največkrat ponatisnjena

ske družine Brünner. Ljubezen ne ostane prikrita, zato imata zaljubljenca usodne te-

prozna dela prekmurskih pisateljev. V okviru (prepovedane) ljubezni in ljubezenske zgodbe so v *Belih tulpikah* (*tulpike*= *lokvanji*) predstav-

ljene tudi družbene razmere in življenjski utrip v Lendavi, še zlasti pa (neprijazni) odnos med katoličani in judi (židi). Kaplan Arpad Zrim se zaljubi v Rahelo, hčer judov-

žave s tragičnimi posledicami. Že kar dolgoletna želja je, da bi režiser Bojan Labovič posnel film po literarni predlogi romana *Bele tulpike*. Napisan je, kot mi je znano, tudi scenarij, vendar je v Sloveniji že tako, da za gledljive (in tudi kakovostne) filme običajno ni denarja. Razen redkih izjem (Cvetje v jeseni, Petelinji zajtrk...).

In zdaj sem pri fotografiji, ki ni iz Murine mrtvice, kjer je pisatelj Ferdo Godina, rojen na Gornji Bistrici, (ki je blizu reke) opazoval bele tulpike, simbol mladosti, veselja in (lahko) tudi ljubezni, ampak je iz nekoliko večje „mlake“ v Peskovcih.

eR

tudi v prekmurski prostor, v slikarjevo rodno Prekmurje in tematizira izginulo Panonsko morje. V zloženki ob Banfijevi razstavi (še) beremo: »Tisto, kar je pri njegovih slikah prikazano kot vez med zemljo in temnim nebom, je vedno element, ki je zelo krhek. Označuje ga rahli naklon upognjene in spremenljive podobe, ki jo lahko razbiramo kot tavajočo človeško figuro, kot prikazen, kot osamelo drevo, kot jadro čolna in v posameznih primerih tudi kot silhueto od časa razjedenega spomenika.« Kustos omeni tudi primerjavo s pokrajinami rojaka Nikolaja

Beera. Banfijeve pokrajine so naslikane hitro in grobo. »Prej kot dokončane slike izgledajo kot namensko narejeni kroki, kot da bi se slikar bal, da bi mu njegovo notranje videnje spolzelo skozi sito časa, preden bi mu ga uspelo fiksirati na platno. Njegove temačne in pesimistične pokrajine so - kakor tudi pravi naslov razstave - Notranje pokrajine.« Kaj vse bodo od tega in še česa videli obiskovalci razstave, pa prepustimo njihovemu dožemanju in domišljiji. Banfi namreč *napoveduje* na horizontu svetlobo.

Tekst in foto: Ernest Ružič

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Ne vidi se, dapa fejest je nevaren

Kak v cejlom rosagi tak v Železni županiji se pomalek že začnejo trgatve, istina, ka mi nejmamo najbalkše zemlé, brgé, klimo za gorice, dapa v Vaskeresztesu pa Oszkóju se zato najdejo vinogradi. Tau je fejest, fejest pomemben čas, zato ka zdaj se zvej, kelko pa kakšno vino mo meli. Po trgatvi, gda je že mošt v bečki pa začne se fermentacija, je najbola nevarno v zamanici (kleti). Najbala zato, ka se ne vidi pa nejma sago te plin, ka se iz mošta napravi. Vinarji dobro znajo, ka je te plin fejest nevaren pa itak vsakšo leto, dva, trdję mrdjejo od tauga. Tau tō istina, ka tau so nej tej redni vinarji, liki bola tisti, steri samo doma za svoj tau delajo vino. Zaman se tau vsakšo leto tapovej, ka gda vre mošt, te v samo v tašo zamanico slobaudno tadola titi, stera se lufta ali pred tistim je zlufatana bila, kak smo tadola šli. Inda svejta pa še gnesden najbola doma se tak branijo od tauga plina (CO2), ka se z mošta napravi, ka svejčo žgejo. Dapa strokovnjaki pravijo, ka tau je nej stauprocentno gvüšno, zavolo tauga, če svejča vrkar više nas še gori, spodkar, če dolapoklekne-mo, se že leko zasapimo. Zato ka dojda od 8 do 10 % koncentracija s tauga plina, pa že veki večno zasapimo, svejča pa samo te, gda je ta koncentracija tam kauli 14 %. Najbala gvüšno je tau, če kúpimo eno napravo, stera nam vsigdar točno zmejeri, kelko je spodkar pa vrkar v lufta CO2, zato ka če je preveč, tak včasim alarm napravi.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Gentiloni obiskal Slovenijo

Na kratkem delovnem obisku v Ljubljani se je mudil predsednik italijanske vlade Paolo Gentiloni. Slovenski premier Miro Cerar mu je pojasnil, da Slovenija ne nasprotuje članstvu Hrvaške v Organizaciji za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD), ampak opozarja, da mora vsaka država, ki želi postati del te organizacije, izpolnjevati določene pogoje, kar velja tudi za Hrvaško.

Preselitev zanima 35 ljudi

Vladna delovna skupina za implementacijo končne razsodbe arbitražnega sodišča je obiskala prebivalce ob meji s Hrvaško in se z njimi pogovorila o konkretnih rešitvah za njihove težave. Člani vladne delovne skupine za implementacijo končne razsodbe arbitražnega sodišča so pod vodstvom državnega sekretarja v kabinetu predsednika vlade Erika Kopača najprej obiskali občini Razkrižje in Lendavo, nato občino Metlika, tretji dan pa še občino Piran. Na pogovorih s prebivalci so sodelovali tudi župani omenjenih občin in načelniki oziroma načelnice upravnih enot. Prebivalcem ob meji s Hrvaško je vlada na tokratnih srečanjih predstavila izhodišča za interventni zakon za zaščito pravic prebivalcev ob meji s Hrvaško, ki bodo kakorkoli prizadeti zaradi arbitražne odločitve. Doslej je željo za preselitev na slovensko stran izrazilo 16 gospodinjstev oziroma 35 ljudi, tako državljanov Slovenije kot Hrvaške. Arbitražno sodišče je v razsodbi 29. junija določilo mejo med Slovenijo in Hrvaško. Slovenija je sporočila, da bo razsodbo uresničila, Hrvaška pa še vedno vztraja, da zanjo ni zavezujoča, saj je izstopila iz postopka arbitraže.

BOJTE NAŠI SODELAVCI!

Spoštovani!

Kak vsakšno leto vas letos tō lepau prosimo, bojte naši sodelavci pri Porabskem kalendaru. Porabski kalendar je v zadnji lejtaj rejsan grato ena najbolje priljubljena publikacija, stero lidgé radi

štejo. Za tau se moramo vam – steri zdaj že več lejt pišete za kalendar – najlepše zavaliti.

Na vašo pomauč računamo pri letošnjom kalendaru tū. Bralci radi štejo vaše kratke zgodbe, stere napišete ali iz svojoga življenja ali iz življenja vaši znancov, sausedov... Radi štejo potopise, če napišete, gde ste ojdli, ka ste vidli. Leko pa napišete kašne dobre vice ali porabske recepte, steri so ške nin nej bili dola napisani. Leko je tau več kratkij pisanj tō, tiste ške raj štejo lidgé. Lepau vas prosimo, vaše pisanje (največ je leko 4 strani natipkano ali 2 pesmi) nam pošlite najkasneje **do 31. oktobra**. Trno lepau vas prosimo, držite se časa.

Naš atrejz je:

Zveza Slovencev na Madžarskem „Porabski koledar 2018“,
9970 Monošter/Szentgotthárd Gárdonyi ulica 1

Tisti, steri mate računalnik, vas prosimo, ka nam pošlete vaše članke na

e-mail: andovci69@gmail.com

Lepau pa prosimo vse tiste, steri ste ešče nej pisali nam, s pisanjom vred pošlite svoj kejp tō (portret). Steri pa že mate kejp pri nas, ga leko dola zamenite tū, če želite, o tejm se odlaučite sami. Želejmo vam dobro delo in računamo na vas.

Karel Holec
urednik Porabskoga kalendara

Namakalna naprava na nogometnem igrišču v Sakalovcih

V okviru razpisa TAO so posodobili sakalovsko nogometno igrišče, ki je dobilo namakalno napravo, nas je seznanil predsednik nogometnega društva Zsolt Németh. Jesenske tekme prvenstva bodo potekale na posodobljenem igrišču.

L.R.Horváth

Opravičilo

V 36. številki našega časopisa sem v članku ...DOKEČ MO SLOVENSKI POPEJVALI PA PLESALI naaupek napisala ménje etnografske skupine, stera je špilala plesalcom pa samostojno tō nastopila na 20. oblejtnici sakalovske folklorne skupine. Po pravom se zovéjo GORIČKI KLANTOŠ. Članom skupine pa našim bralcom se opravičujem.

Marijana Sukič

porabje.hu

Letovanje na obali Jadranskega morja (2.)

OD PORTOROŽA DO PIRANA

Ta dva kraja sta drug ob drugem in zelo blizu. Od Vile Park traja pot peš približno 15-20 minut. Ampak tja in nazaj vozi tudi avtobus, s katerim

Tudi glavni trg v Piranu nosi Tartinijevo ime. Za kipom skladatelja si lahko ogledamo krasno zgradbo županovega urada. Na glavnem trgu in na

Piran s ptičje perspektive

lahko potujemo brezplačno. Drugače je vožnja z osebnim avtom v Piran prepovedana. Avto moraš pustiti na parkirišču pred mestom.

morski obali je veliko kavarn in restavracij.

Pri Piranskem zalivu je del morske obale, ki ga uporabljajo nudisti. Tudi sam sem pogosto obiskal to plažo. Ne pisani zakon je, da se tukaj ne spodobi fotografirati, zato od

Prepovedano kopanje v morju

4. avgusta se je zgodila zanimiva zadeva. Vsak gost je dobil obvestilo, da je na plaži pred hoteloma Vila Park in Marko prepovedano kopanje. Pokvaril se je namreč odvodni kanal in so fekalije odtekale v morje. Ravno sredi sezone in sredi Portoroža! Čez nekaj dni so popravili napako in odpravili prepoved.

Tartinijev trg s kipom glasbenika

Piran: čudovito mesto
Piran je znano morsko, turistično mesto s tipično mediteransko arhitekturo. Vsak dan mesto roji. Znamenitosti je zelo veliko. Tukaj se je rodil Giuseppe Tartini, ki je bil slaven komponist in violinist. Danes je njegova rojstna hiša muzej.

tod nimam ilustracije članka, čeprav mislim, da bi si moški bralci z veseljem ogledovali sliko.

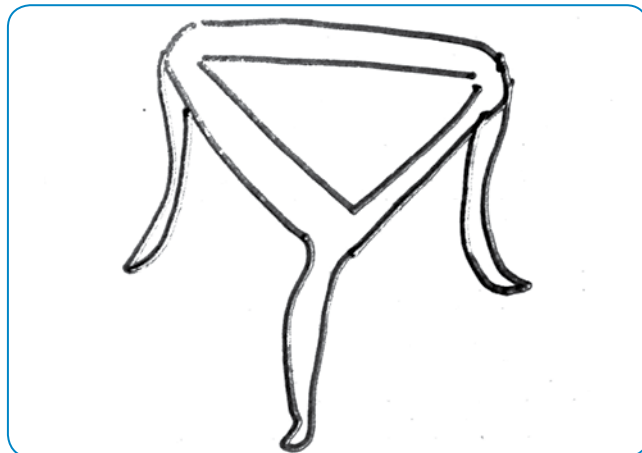
Nekaj znamenitosti

V Piranu si vsekakor ogledajte mestno hišo, Benečanko, Prvomajski trg, cerkev svetega

V künji inda in gnes (37)

Drajfus – trinožnik – vasháromláb

V črni künji so inda na gniški »gori«. Tau je mali, moderni künjali tak, ka so na železni »drajfus« na gaz ali elektriko

drajfus postavili edno piskreno posaudo. Pod drajfus so potegnili žardjave parkauline/vaugardje iz peči. Gnes včasik tō kūjamo kaj v ednoj posaudi, za tau pa dojde, če samo pod piskrom nika

(gázfőző/rezsó – plinski ali električni kohar/kuhalnik). S toga se tō vidi, ka nika nauvoga nega v künji, je samo malo ovaško gratalo.

Marija Kozar

Jurija, cerkev Marije Snežne, Minoritski samostan s cerkvijo, Pomorski muzej in mestno obzidje. Na glavnem trgu so

Zvečer je Tartinijev trg zelo živahen. Otroci se igrajo na njem, žogajo se, kolesarijo, se kotalkajo. Odrasli pa se zaba-

Ob piranski obali je veliko kavarn in restavracij

vsak večer prireditve. Ko sem bil v mestu, je ravno takrat potekal Piranski poletni festival, ki je bil zelo lep in zanimiv, še več, tudi zabaven.

vajo v restavracijah in na terasah kavarn. (se nadaljuje)

Attila Fácán

... DO MADŽARSKE

Madžarska protestira zoper ukrajinski šolski zakon

Madžarske parlamentarne stranke enotno protestirajo proti šolskemu zakonu, ki ga je pred kratkim sprejel ukrajinski parlament in ki bi onemogočil izobraževanje manjšinskih skupnosti v maternem jeziku. Zakon namreč predvideva, da bi bil materni jezik kot učni jezik prisoten le v predšolski vzgoji, torej v vrtcih in v nižjih razredih osnovne šole. V višjih razredih osnovne šole in v srednješolskem izobraževanju bi prevladoval ukrajinski jezik, kar parlament utemeljuje s tem, da bi morali vsi državljani Ukrajine obvladati jezik države, v kateri živijo. Med temi je tudi približno 150 tisoč Madžarov, ki strnjeno živijo v Podkarpattju, in so do zdaj imeli dobro organiziran šolski sistem v maternem jeziku od vrtega do univerze. Prav zaradi tega se je madžarski zunanji minister obrnil na mednarodne inštitucije, v pismu Ukrajini očita kršitev človekovih in manjšinskih pravic. Madžarske stranke pa so skupno pozvale ukrajinskega predsednika Petra Porošenka, naj zakona ne podpiše, temveč ga vrne parlamentu v ponovno obravnavo. Zakon, v kolikor bo sprejet v tej obliki, bo vplival na izobraževanje številnih manjšin, ki živijo na območju Ukrajine, zato je protestiralo že več držav, med njimi Romunija, Bolgarija in Poljska.

Odgovornost bivšega predsednika?

O odgovornosti bivšega predsednika Árpáda Göncza je govoril na neki konferenci podpredsednik stranke FIDESZ Gergely Gulyás, Göncz naj bi namreč preprečil sprejetje Zakona o kaznovanju oseb zaradi kaznivih dejanj iz političnih razlogov. Šlo je za obdobje od leta 1944 do 1990. Zakon, ki ga poznamo tudi kot Lex Zétényi-Takács in ga je parlament sprejel 4. novembra 1991, ni postal pravnomočen, kajti takratni predsednik države Árpád Göncz ga ni podpisal, temveč ga je poslal v presojo ustavnemu sodišču, ki ga je ocenilo kot protiuustavnega. Po mnenju sedanjega podpredsednika stranke je bila vložitev zakona takrat nujna zaradi vzpostavitve novega moralnega reda, po njegovem mnenju takratni parlament in Antalova vlada tega nista storila iz maščevanja.

Prišli smo eden do drugoga, Slovenec do Slovenca

Gnesden je že tak, ka ranč vpamet ne vzememo, če se prejk meje v drugi rosag odpelamo, zato ka nega nej ograje pa nej rampe. Zdaj paulak pri meji ranč tak leko normalno živeš kak gde koli, dapa tau je nej bilau vsigdar tak. Dja se še spomnim na tau, ka še mi, domanji, steri smo pri granici živeli, smo dovoljenje meli v žepki, gda smo v gauštjo šli delat, pa samo tak nastraja smo gledali prejk na Slasko (Slovenijo), zato ka še tau je nej bilau slobaudno. Tau je bilau pri nas, dapa kak je bilau na drugoj strani meje, od tauga sem *Kristino Klaužar* spitavo iz Čepinec.

- *Kristina, te ram, gde zdaj živete tü paulak pri meji, je vaš rojstni ram?*

»Tau je moj rojstni daum, gde sem se narodila, nas so po iži tak zvali ka Vancarni. Tü paulak pri meji je prvin nej bilau fajn živeti, spoj pa te, gda so že granico zaprli pa leta 1950. so karavlo (laktanya) zozidali. Sprvoga je baukše bilau, zato ka so tej domači sodacke bili, kaulek Sobote doma, tej so karavlo zidali. Gda so že karavlo zozidali, tak leta 1951-52, te so Srbi sé prišli, naši podje so pa v Srbijo šli za sodake. Bili so redni Srbi tö, samo pa večina je nej takša bila. Če so te večer nin srečali, tak so se delali, ka te ne poznajo, zaman so te vsakši den vidli.«

- *Kak ste leko vcuj k meji šli?*

»Samo tak, kak je cesta bila, nika dala nej, še prejk gledati je nej bilau slobaudno.«

- *Nikdar niške je nej üšo prejk granice?*

»Dosta je odišlo prejk, kak od tec ta, tak od vas sé, zato ka vse fele blago so švercali, ka se je nej dalo küpti. Tü pri nas se je nej dau cutjar küp-

ti, samo tak na dejke, tak ka naši so po cutjar odli, vaši po tobak pa vse tašo se je menjavalo, ka je nej bilau ali se je nej dalo küpti.«

Kristina Klaužar iz Čepinec

- *Bilau je tak, ka so koga na meji dobili?*

»Bilau, pa ranč nej gnauk, koga so gnauk na granici dobili, tisti je več nazaj nikdar nej prišo. Bilau je tašo v Šülinci pa v Büdinci, ka so ga od meje gnali pa doma na dvorišči so ga tastrlili. Vejn najbola slabo je tak v tisti petdeseti lejtaj bilau, gda je vojska tak naura bila. Tistoga reda so pojge tri leta pa tri mesece mogli vojsko služiti. Moja obadva brata sta tam doj bila, eden v Vukovari, eden pa v Čupriji.«

- *Dobro je bilau, gda se je tam v devetdeseti lejtaj meja na en den odprla med Verico pa med Čepinci?*

»Te je že dobro bilau, te smo že meli te male mejne pašoše, pa

smo se leko lopau pelali, nej je trbelo že švercati, pa leko smo prišli eden do drugoga, kak Slovenec do Slovenca. Mi smo prvin že kaulak nad

Bajánsenye tö leko šli, zato ka nas je Tito püsto, dapa vas so pa Rusi zaprli. Pri vas pri meji je biu tisti staumejtrski pas, ka ste spucano meli, gda smo se tam mimo pelali, pa so vaši nas spoznali, tak smo gučali eden z drugim, ka smo nej gledali drugomi v obraz. Tau je zato bilau, aj ne vidijo sodacke, ka se prejk meje

pogučavamo.«

- *Dosta spoznancov ste meli pri nas?*

Nekdenešnji mejni prehod med Čepinci in Verico

»Tisti čas, gda je tü nej bila granica, smo tak složni bili, ka smo vtjüpodli. Gda so pa tau ograjo napravili, te je pa že vrajžo bilau, edni so še odli prejk, samo je opasno bilau. Bilau gnauk, ka so ritkarovski podje s Pešta iz vauze vujšli, tak ka po žlabej so se dolapištjavali, pa so tü pri

nas šli prejk granice. Dva Terplana, Bazetjin, Kölešdja pa Goslarin. Gda so vnoči prejk meje pišli, so se tü pri nas stavili, zato ka z mojim bratom so kolegi bili.«

- *Ka ste, ka so potejn delali?*

»Kak so prišli, najprvin je trbelo javiti župani pa včasim smo je na cug steli pelati v Šalovce. Samo podje so nej mogli titi, zato ka so gauči, nagi, bausi prišli srmacke. Zato, ka so keden dni v gauštji bili pa so velko srečo meli, ka so leko prejk prišli. Gda so s cugom v soboto prišli, te so je potejn na vojaško odpelali. Tam so njim gvantanje dali, pa so šli na trimejsečni tečaj, gda so tau tanaprajli, potejn so te službo dobili. Za par lejt, gda je Terplanova mati mrla, te je Gusli sé prišo, pa kak so Ožvaldi doma, od tistec je prejk gledo domau, kak so mater kraj od dauma pelali. Vejš, ka je spoj žalostno bilau, mater

nas stavila.«

- *Zdaj, gda se pelate proti meje, te zgodbe vam güvšno vse na misli pridejo, ka vse se je dogajalo tistoga ipa na meji, nej?*

»Vejš, ka mi dostakrat na misli pride, kak bi leko tau človek pozabo. Tau bi pa nikdar nej mislila, ka pridejo še taši časi, ka spoj nemo znali, ka gdé je meja med dvöma rosagoma. Če tak gledamo, z edne strani je tau fejt dobro, z druge strani bi pa tau pravla, ka nej. Paulek smo tü pri meji, pri poštiji, pa nikdar ne vejš, ka što ti pride. Prvin, gda je vojska bila, od tauga se je tebi spoj bojati nej trbelo. Ne pravim, ka bi tau nazaj želela, ka je te bilau, samo telko bi pa zato dobro bilau, če bi kakšna straža bila, tak bi človek bola varüvani biu. Zdaj nikak misliš, ka na vse kraje leko pride što koli, pa ne vejš, ka odkec pa s kakšni namenom.«

- *Odite kaj prejk v Porabje?*

»S sinaum se večkrat pelava, kipüvava pa malo kaj spoznace poglednava. Dapa večkrat je tak tö, ka k meši deva v Števanovce, zato ka pri nas je bola rana meša. Gnauk, gda vö iz števanovske cerkvi prideva, gospaud župnik Vili Hribernik ranč tak pri vrati stojijo pa pravijo, ka baug daj, baug daj, vej pa gnes je v Markovci tö bila meša, mate kakšno rodbino tü, ka sé odite?

Müva rada spiva, pa zato je tak, ka sé prideva k meši, drugo pa tau, ka dosta dobri lüdi mamö tü, je odgovarjot sin.

Vejš müva sva pa samo tak zbejlin gledala, nej sva znala, zaka tau pravijo naja. Pa što si je mislo, ka so tisto nede-lo ranč oni meli v Markovci mešo?»

Karči Holec

Prejk Müre sem prihajo ... - 3.

Protestantski predgarge opérajó prve šaule

V avstrijske krajine, gde so živeli Slovenci, je reformacija prišla z Nemškoga. V krajini med Mürov ino Rabov je bilav ovak - nauvo včenjé je prihajalo z bližanji vogrski kulturni centrov. Ništerni papéri pra-

tván Bánffy je biu sploj prauti habsburškomi krali pa njegov papinski vöri. Če rejsan se je oženo po katoličanjski navadaj, svoje mlajše je že dau krstiti pa včiti s »protestantskimi magistri«.

toličanec sploj prauti reformaciji, je ta na konci 16. stletja prišla že med Slovence v Železnoj županiji tö. Tam sta velke zemlé meli velikaški držini *Széchy ino Batthyány*. Leta 1587 je v Monyorókeréki (gnes Eberau v Burgenlandi) vöprišla kniga *Agenda Vandalica* (Slovenski obrednik). Nadruknivo ga je venak *Janž Mandelc*, prvi slovenski tiskar s Kranjske, šteri je tistoga ipa ranč v etoj krajini delo. Knige so nücali v cerkvaj pri bogoslüzji ino v šaulaj pri vöronavuki. Tau je prvo po imeni znano nadruknivano delo za slovenske evangeličanske vörnike med Mürov ino Rabov.

Ovak se je v etom prvom tali reformacije eške nej narodila miseu, ka aj bi dühovniki - med šterimi so bili zvün Slovcov ino Hrvatov eške Madžari tö - slovenskim vörnikom knige v njinoj maternoj rejči v roké dali. Tau se je zgodilo dobri staudvajsti lejt kisnej (1715), do tistoga mau so zadolejli z latinskimi, nemškimi, rovačkimi pa vogrskimi knjigami.

Nadvojvoda *Ferdinand* je z oktobrom 1598 s Štajerske pa Kranjske vözagnau vse protestantske predgarge. Dosta od nji - med njimi erični zvezdar *Johann Kepler* z Graca - je zbežžalo k vogrskim gospaudom prejk Müre. Držina *Nádasdy* je rade vaule davala pomauč prebežnikom v vesnici Petanjci pri Müri, *György Széchy* pa v Gornjoj Lendavi (gnes Grad na Goričkom) ino (Murskoj) Soboti. Če rejsan so se čednjaki zberali na prekmurskoj strani, so vsi nej gučali gezika domanjoga lüstva. Kak tihinci so brž dale odišli inan, največkrat med Nemce.

Iz lište za plačüvanje porcov leko povejmo, ka je bila Sobotá že leta 1593, kauli 1599 pa že cejla krajina med Monóštrom, Petanjci ino Dolnjo Lendavo v evangeličanskoj

cerkvenoj organizaciji. Zvün cerkveni občini pa so operali eške šaule tö, vej pa je nauva vöra zvün predgance lidi nagačavala eške s pomočjav knjig ino včenjáj.

Leta 1604 je nadvojvoda *Matiija* dozapovödo prejkdavanje protestantske vöre na Vogrskom, zavolo toga se je erdeljski velikaš *István Bocskai* s pomočjav Törkov zdigno prauti Habsburgom. Njegoví sodacke, »hajduki« so gorvužgali Sobotu, robili na Gorenjom Siniki, svoj center med Mürov ino Rabov pa meli v Böltinci. Po dvejt lejtaj so se

so leko protestanti eške en malo krepki ostali.

Julija 1627 so na vizitaciji slovenski cerkva v Železnoj županiji vküpspisali šaule, pa nam tak dali prve informacije o včenjej. Na Gorenjom Siniki so gorspisali ime pastora, tau je biu *Mihal Medvedovič*, gospodarica *Eva Lobkowitz-Poppel* pa je živejla na bližanjom gradi v Dobri. Predikant je mogo škoniki dati tri keble sildja na leto, z vesi pa ma je davala vsikša iža eden kolač krüja na leto. Po pokapanji je »vüčiteo« daubo pint vina, kolač krüja ino pečenje - piše

Če rejsan v vogrsko rejči, so prvo knigo na Slovenskom nadruknivali v Lendavi (1574)

vijo, ka sta že v leti 1540 bili evangeličanski občini na Dolenjnom ino Gorenjom Seniki, leta 1587 pa eške v bližanji Dolencaj tö.

Protestantske navuke je v našoj krajini med prvimi prejkdavo Hrvat *Ivan Drugnić* - piše v knjigaj *Starine železnih ino salajskih Slovcov* -, šteroga je gospaud *Tamás Nádasdy* poslo med vogrske Slovence. Tau pa ranč tak leko preštemo, ka so nauvo vöro širili »kranjski bautoške« tö, šteri so od iže do iže probavali odati knige kranjski protestantski piscov *Primoža Trubara* ino *Jurija Dalmatina*. Tistoga ipa je lüstvo med Mürov ino Rabov eške nej znalo šteti, pri tem bi mogli pomagati njini dühovniki.

Vekši val reformacije je oprvin prišo v spaudnji tau krajine: (dolenje)lendavski velikaš *Is-*

Po smrti *Istvána Bánffy* na njegov sin *Miklós* na svoj grad pauzvo škonika *Györgya Kultsára*, z Erdeljskoga pa je prišo drukmajster *Rudolf Hoffhalter*. V lejtaj 1573-1574 sta vküper vödala tri knige v vogrskom geziki (med njimi »Postillo« s predgami na 1200 stranaj), štere so bile prve naštampane knige nej samo v gnešnjom Prekmurji, liki na cejnom Slovenskom ranč tak.

Protestantski škonicke v Dolnjoj Lendavi so bili prvi učiteli v krajini med Mürov ino Rabov. Bili so vönavčeni, šaulali pa so samo mlajše na gradi, nej pa varašansko ali paversko deco. Prvo protestantsko šaulo so v Lendavi oprli leta 1544, v njej so se včili šteti Nauvi zakon, katekizem ino pesmarice - v vogrskom geziki.

Če rejsan je biu habsburški krau *Rudolf* kak goreči ka-

Erdeljski velikaš *István Bocskai* je svoje »hajduke« poslo v našo krajino tö

v Beči donk zglijali s kralom, šteri je eške gnauk dopüsto slobaudno vöro.

Skupnosti vörnikov pod zagrebškov püšpekijov (županija Zala) so rano gratale protestantske, depa rano so je katoliki nazajvzeli tö. Na grüntaj *Széchy* ino *Batthyány* (Železna županija) pa je bilav vse bole pomalek, zvün evangeličanov so tam živeli kalvinci tö.

Gda se je v Evropi začnila tridesetletnja bojna (1618-48), je cujstano *György Széchy*, gospaud z Gornje Lendave ino Sobotu tö. Kak piše v *Starinaj*: »On si je kuražo vzeo papinskim školnikom naravnouč na znanje dati, da oni naj grütnoga gospauda vero gorüvzemejo ali naj se inan zoselijo.« Voditeu rabuke *Gábor Bethlen* je večkrat dojbui krala *Ferdinanda II*, zatok

v staroj vizitaciji.

Zemla med Mürov ino Rabov je bila v cerkvenom pogledi tistoga ipa ejkstra slovenska (»schlavonicorum«) krajina, na šteroj so zvekšoga služili slovenski predikanti. Škonicke so vse včili v maternoj rejči, vejpa se je samo tak leko prejkdavala »prava vöra«.

»Vogrski Cicero«, jezuit *Péter Pázmány* je leta 1635 opro katoličanjsko univerzo v Trnavi (Nagyszombat) na gnešnjom Slovaškom, na šteroj se je včilo dosta štanderov iz krajine med Mürov ino Rabov tö, po imeni poznamo na priliko Sobočanca *Blaža Jaklina*. Bližavali so se žmetni časi za protestante, šterim Slovenci nedo pozabili, ka so jim oprvin dali znanje v glavé pa šternjé v roké.

-dm-

Pojmo na Štajersko

Človek bi si nej brodo, kelko lepot skriva krajina, štera je ranč nej tak daleč od njega. Na tau pa tō leko gorpride, kak malo vej o zemlej, po šteroj bi leko s piciklinom ali pejški ranč tak odo. Istina je, ka so bile ništerne bližanje krajine dugo cajta zaprejte pred nami, zdaj pa se leko prejk grajnc gor pa doj vozimo.

Biu je konec juliuša, gda smo se s Sombotela napautili, ka bi si malo poglednili avstrijsko Gradiščansko (Burgenland) pa Štajersko, depa zmejs smo steli eške kaj več videti. Zatok smo

se napautili v rovačke vesnice eške na našoj strani grajnca. Z glavne poštuje smo dojprišli prauti *Nardi*, pri šteroj smo že na začetki na pamet vzeli, ka má dvojezično tablo, depa tak rovački kak vogrski se zove »Narda«. Gda so pred šestimi lejtami vküpšteli lüstvo, se je za Hrvate zglasilo polonje lidi. Ves je erična eške po tem, ka je leta 1951 poznana igralka *Katalin Karádi* tū zbežžala prejk grajnca.

Nardo so po prvoj svetovnoj bojni prejk k Avstriji zakapčili, depa ranč tak kak drūgi šest vesnic v Železnoj županiji je nej stejla v tihinski rosag. Leta 1923 so držali referendum, po šterom je vsej sedem - zvekšoga rovački - vesi ostalo na Vogrskom. Leta 2014 so vse gratale »najbole vōrne vesnice«.

Vaskeresztes je eričen po svojoj fabriki za cucline, štero so zozidali leta 1995. V njej dela dosta lūdi s krajine pa eške s Sombotela tō, vej pa je avstrijska firma oprla dosta nauvi delovni mest. Što bi pa v Somboteli nej pozno vino s te vesnice? Gda se pelamo prejk

Vaskeresztesa, v šterom (Groszendorf) zvekšoga Nemci živejo, že leko audalič vidimo male bregé, ki so vse puni grauzdja. Najbole erično je črno

V cerkvi v Fürstenfeldi je Janez Akvila namalo Veronikin prčec tō

vino, štero má poznani žma pa dosta mauči dá. Tau piti je pa nej samo zavolo dobre zemlé žmano, liki zavolo lepot krajine tō.

Po mali krivi poštujaj, štere se zdigavajo - gnauk pomalek gnauk strmo - prauti vreji, pridemo do table »državna grajnca«. Na ednoj drūgoj tabli pa piše *Eisenberg* (Železni bregj) pa leko smo gvūšni, ka smo že v Avstriji. Krajina je tam eške lepša kak na vogrskoj strani. Edna zamanica za drūgov, v red vzeto grauzdje, vse pokošeno, tak, kak more biti. Tū, na južnom Gradiščanskom vsikšoga majuša držijo takzvano »Vinsko sprtolejtke«. S cejle krajine pa eške z Vogrske tō pride sploj dosta lūdi, nika maloga plačajo na začetki pa leko šenki koštavajo vsefelé vina v osem ali deset vesnicaj. Vinogradniki so tō nej nauri, takšoga ipa odajo sploj dosta svojoga - nej faloga - vina.

Paut pela dale prauti Kermedini po lejpi vesnicaj. Iže so žmano vōpofarbane, edna se ne podéra, tranki so kak se šika. Če mamō cajt, pa se leko malo

obrnémo nazaj prauti vogrskoj grajnca. Včasik na drūgoj strani mejé pridemo v *Petrovo selo* (Szentpéterfa), štero je venak najbole erična rovačka vesnica v Železnoj županiji. Od blūzi gezero lūdi se skoro vsi držijo za Hrvate, majō vrtec pa dvojezično šaulo. V vesi deluje sploj dosta kulturni skupin, med njimi tamburaški pa rockovski orkestri. Najdemo eške dosta mladi tō, šteri eške gučijo gezik svoji starišov ino stari starišov. »Najbole vōrna vesnica« je dobila ime po patronuši svoje cerkve svetom Petri, lidgé so bogabojéči katoličange.

Za en malo pridemo nazaj na poštuje med Sombotelom pa Kermedinom, štera pela prejk vesi Ják. Vsikdar več šoferov se odlauči za tau paut, vejpa nega telko kamionov. Donk pa je trbej skrb meti, ka v etaj gauščaj sploj dosta divjačine živé pa skače prejk poštuje.

Najbole erična zidina v *Kermedini* je gvūšno Batthyánynov dvorec (kastély). Ništerne njegve tale so že gorobnovili, varaš pa je daubo peneze za tau tō, ka v red vzemejo cejli kompleks. Dvorec je rejsan nika lejpora, mi smo gorpoiskali dve razstavi v njem. Na ednoj smo vidli moderno - malo bizarno - malanje molarke iz Italije, na drūgoj razstavi pa so nutpokazali keramiko s cejlōga Karpatskoga bazena. Kermedinski muzej je ovak eričen po svoji zbirki črejvlov. Po dobrom obōdi nas je pá čakala Avstrija. Prejk grajnca - gde nam je eden sodak samo majūto - smo staupili pri *Pinkamindszenti*. Ta vesnica je na pau poti med Kermedinom pa *Güssingom* (Németújvár), prejk njé tečé potok Pinka. Kak smo se dale pelali, smo že od daleč vidli na bregej grad Güssing, šteroga je v 12. st. letji začno zidati vogrski krau *Béla III*. V lejpom malom mestu je nej na léki parkérno mesto najti, mi smo tō malo dale od grada avto njali. K zidini

na viskom bregej se ne pride samo pejški, liki majō edno malo vzpenjačo (sikló), štera pripela gor osem lidi tō.

V Güssingi živé gnes od 20 gezero lūdi na papéri samo tristau Madžarov. Statistika je gvūšno malo baukša, če pomislimo, ka je začnilo gnesnedén vsikdar več Vaugrov ojtj delat v Avstrijo. Gda smo na gradi prosili kafej, smo brž

Spomenik v Maudinci spomina na tau, ka je biu križ donk bole krepek od paumejseca

gorprišli, ka je kölnar Madžar iz Sombotela.

Gda smo bole friški gratali, smo kaulipoglednili z grada pa se čūdivali lepotam krajine. V ednom pravci smo vidli štajerske bregé, prauti šterim smo se napautili tō. Na grajnca nekdešnje Vogrske ino Avstrije (gnes Gradiščanske ino Štajerske) leži mali varaš *Fürstenfeld*. V cajti monoštrske bitke (csata) so meli vu varaši lager za robe ino špitale, v tisti cajtaj pa je tam sodačijo komandero kranjski polihistor *Janez Vajkard Valvasor* tō.

Sparkerali smo pri ednoj cerkvi, de smo pa sploj brž gorprišli, ka ne iškemo tiste. Odšetali smo se do glavnoga trga pa zgūbili volau ino polizali eden sladoleđ. Gda smo se z avtonom že vōpelali, smo zaglednili cerkev avguštincov: tam je eričen molar *Janez Akvila* - ranč tak kak v Veleméri pa Martjanci - namalo več fresk. Na stenej cerkve je majster svojo ime tō cujnamalo.

Naša paut je dale pelala po Štajerski. Po krivi poštujaj smo

oprvin prišli v *Fehring*. Tau je mali varaš na srejni tiste štajerske krajine, gde majō dosta termalni kaupanc pa pela prejk vinska poštuje. Mi smo se pa vozili že prauti domi. Donk smo se stavili v malom varaši *Ženavci* (Jennersdorf) sploj pri vogrskoj grajnca, v šterom mestu so mogli čakati naši Porabski Slovenci te, gda so po revoluciji leta 1956 bežžali

z Vogrske prauti nauvomi žitki. V malom varaši majō eden dom za starce tō, gde so ranč tak živeli ništerni Slovenci z naše strani grajnca.

Kak smo se vozili pri Rabi, smo edno za drūgov za sebov njali vesnice, štere so inda svejta k Vogrski slišale. Tak smo prišli na veuki bregj v *Maudinci* (Mogersdorf), gde so leta 1964 postavili 15 mejterov visiki kameni križ pa kapejlo. Teva dva spominata na veuko morijo pred tristau lejtami, gda so kristjani leta 1664 dojbili tōrske šerege pri Rabi. Kapejla je gnes lepau obnovljena, križ pa - šteroga smo leko s Slovenske vesi lepau vidli - je že skoro skrila gaušča.

Tak se je končo naš den pa smo se samo čūdivali, kelko vsega mamō v bližanji krajina. Vsikšoma priporačam, aj ne senja samo o dalečnji rosagaj, liki aj malo kauli pogledne pred svojim pragom tō. (Na sliki na prvi strani Grad v Güssingi, najvekšom varaši južne Gradiščanske) -dm-

PETEK, 22.09.2017, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.55 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 12.25 Čudovita Japonska: prefektura Ivate: Mesta, skozi katera vozi parna lokomotiva, japonska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Referendum 2017, 15.20 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.05 Duhovni utrip, 16.25 Profil, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Slovenski magazin, 17.55 Novice, 18.00 Infodrom, poletje 2017, 18.10 Pujsa Pepa: Čolnarska delavnica dedija Zajca, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Ptuj 2017: 48. festival narodno-zabavne glasbe Slovenije, 2. del, oddaja TV Maribor, 21.25 Na lepše, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.10 Življenje je sladko, angleški film, 0.55 Profil, 1.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.50 Info-kanal

PETEK, 22.09.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.20 Slovenski vodni krog: Gruberjev prekop, dokumentarna nanizanka, 9.05 Sledi, dokumentarna oddaja TV Maribor, 9.50 Hišica v preriji (IV.): Pobeg, ameriška nadaljevanka, 11.00 Halo TV, 11.50 Dobro jutro, 13.55 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.20 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 15.00 Kolesarstvo - svetovno prvenstvo: cestna dirka mlajših članov, 18.00 Halo TV, 19.00 Otroški program: Op! 20.05 Ure na metroju, francoski film, 21.55 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 23.20 Polnočni klub: Kje ste kadri, kje inženiriji? 0.40 Glasbeni spoti, 1.45 Kolesarstvo - svetovno prvenstvo: cestna dirka mlajših članov, 4.15 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

SOBOTA, 23.09.2017, I. spored TVS

7.00 Otroški program: Op! 10.45 Ženske morja, korejska dokumentarna oddaja, 11.40 Tednik, 12.40 NaGlas! 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.15 Ambienti, 15.05 Odstreta mesta: Neapelj, britanska dokumentarna serija, 16.00 DNK - Družina Na Kavču: družina Kljun, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Aktiviran očka, dokumentarni film, 17.45 Taksi, kviz z Jožetom, 18.00 Z vrta na mizo, 18.30 Ozare, 18.40 Kalimero: Sestavljamo Spretnega Roka, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Lepo je deliti, dobrodelni koncert Rdečega križa Slovenije, 21.45 Pogrešani dekleti, britanska nadaljevanka, 22.50 Poročila, Šport, Vreme, 23.20 Podočnik, grški film, 1.05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.30 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 2.25 Info-kanal

SOBOTA, 23.09.2017, II. spored TVS

6.30 10 domačih, 7.00 Najboljše jutro, 9.15 Dober dan, 10.20 Na lepše, 11.00 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 12.10 10 domačih, 12.55 Čarokuhinja pri atu: Dravska dolina, 13.25 Polmesec nad planikami, dokumentarni film, 14.25 Rally, reportaža, 15.00 Kolesarstvo - svetovno prvenstvo: cestna dirka (Ž), 17.20 Magazin Fifa - Pot v Rusijo, oddaja o nogometu, 17.50 Hišica v preriji (IV.): Sadovi vojne, ameriška nadaljevanka, 18.45 V ritmu volovske vprjege, dokumentarni feljton, 19.20 Infodrom, poletje 2017: Otroški poročevalci 2, 19.30 V svojem ritmu: Funk, glasbeno-dokumentarna serija za mlade, 20.05 Iluzionist (2006), ameriško-češki film, 21.55 Zvezdana: Mantak Chia, 22.45 Lado Leskovar - 60 let na odru: Nekoga moraš imeti rad, gala koncert, 0.05 Glasbeni spoti, 1.15 Kolesarstvo - svetovno prvenstvo: cestna dirka (Ž), 3.15 Zabavni kanal, 5.55 Glasbeni spoti

NEDELJA, 24.09.2017, I. spored TVS

7.00 Živ zav, otroški program, 10.00 Govoreči Tom in prijatelj: Človek na luni 2, risanka, 10.10 Nabriti detektivi: Glavna jed: kača, nemška otroška nanizanka, 10.45 Prislunhimo tišini, izobraževalna oddaja, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha: Priprava na sinodo mladih, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Ptuj 2017: 48. festival narodno-zabavne glasbe Slovenije, oddaja TV Maribor, 14.50 Plačilni dan, ameriški film, 15.10 Luči velemesta, ameriški film, 16.45 Kino Fokus, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Lado Leskovar - 60 let na odru: Nekoga moraš imeti rad, gala koncert, 18.35 Koyaa - Roža, kratki animirani film, 18.40 Dinotačke: Kar smo hoteli pojediti, risanka, 19.00 Dnevnik, Šport, Vreme, 20.00 Modna hiša Velvet, španska nadaljevanka, 21.25 Pappenstory, štorija o slovenskem amater-

skem gledališču SAG Trst, dokumentarni film, 22.20 Odmevi - posebni, Šport, Vreme, 23.15 Gaudeamus gala baletni koncert DBUS, 0.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.40 Dnevnik, Šport, Vreme, 1.35 Info-kanal

NEDELJA, 24.09.2017, II. spored TVS

7.00 Duhovni utrip, 7.15 Glasbena matineja, 8.15 Koda, izobraževalno-svetovalna oddaja, 9.10 Aktiviran očka, dokumentarni film, 9.50 Hišica v preriji (IV.): Sadovi vojne, ameriška nadaljevanka, 10.35 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 12.20 Čez planke: Madžarska, 13.30 Kolesarstvo - svetovno prvenstvo: cestna dirka (M), 16.50 Hišica v preriji (IV.): Trmoglavca, ameriška nadaljevanka, 17.50 Ama Dablam, izsanjane sanje, dokumentarni film z opisom za slepe in slabovidne, 18.45 City folk - Obrazi mest: Amsterdam, dokumentarna oddaja, 19.10 Z glasbo in s plesom, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Odstreta mesta: Benetke, britanska dokumentarna serija, 20.55 Nesmrtni, oddaja o športnih velikanih, 21.25 Popravljen krivica (III.), ameriška nadaljevanka, 22.15 Anno Domini, ameriška nadaljevanka, 23.10 Zadnji udarec kladi, francoski film, 0.40 Glasbeni spoti, 1.40 Kolesarstvo - svetovno prvenstvo: cestna dirka (M), 5.05 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

PONEDELJEK, 25.09.2017, I. spored TVS

6.10 Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.15 Z vrta na mizo, 10.45 10 domačih, 11.15 Vem!, kviz, 12.05 NaGlas! 12.25 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Panoptikum, 14.25 Osmi dan, 15.00 Dober dan, Koroška, 15.30 Fircologi: O (ne)snagi, žaganju kitar in pravilu petih sekund, mozaična oddaja za otroke, 15.55 Z glasbo in s plesom, 16.25 Profil: Igor Pison, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 V svojem ritmu: Pop rock, glasbeno-dokumentarna serija za mlade, 17.55 Novice, 18.00 Govoreči Tom in prijatelj: Veliki Ben, risanka, 18.10 Lili in Čarni zaliv: Stara Berta, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio city, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Umetni raj, 23.35 Glasbeni večer, 0.15 Profil: Igor Pison, 0.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.00 Info-kanal

PONEDELJEK, 25.09.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.20 Slovenski vodni krog: Brestanica, dokumentarna nanizanka, 9.05 Hišica v preriji (IV.): Trmoglavca, ameriška nadaljevanka, 10.15 Halo TV, 11.10 Dobro jutro, 13.30 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.20 Polnočni klub: Kje ste kadri, kje inženiriji? 15.30 Nesmrtni, oddaja o športnih velikanih, 16.00 Svetovno prvenstvo v vožnji dvovpreg, reportaža iz Lipice, 16.35 Hišica v preriji (IV.): Boksar, ameriška nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Studio kriškaš: Glasbeni ropot, mozaična lutkovna oddaja za otroke, 19.20 Nagelj, japonska nadaljevanka, 20.00 Čez planke: Mit o kralju Matjažu, 20.55 Kjer bom doma (IV.): Fantek ali punčka?, avstralska nadaljevanka, 21.55 Goljufija (II.), danska nadaljevanka, 23.10 Sol zemlje, francosko-brazilski dokumentarni film, 1.05 Glasbeni spoti, 2.10 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

TOREK, 26.09.2017, I. spored TVS

5.45 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Obzorja duha: Priprava na sinodo mladih, 12.25 Čudovita Japonska: prefektura Ivate: Iskanje novih okusov v Sendaju, japonska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Studio city, 14.40 Kino Fokus, 15.00 Kanape - Kanapé, oddaja TV Lendava, 15.35 Otroški program: Op! 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Koda, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Poldi: Dan, ko je žabo posrkala knjiga, risanka, 18.10 Niko: Spanje pri prijatelju, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Broadchurch (III.), britanska nadaljevanka, 20.50 Erdogan - izvoljeni sultan, francoska dokumentarna oddaja, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.10 Pričevalci: Virgil Gomizelj, dokumentarna oddaja, 1.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.40 Po Sloveniji, 2.05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.00 Info-kanal

TOREK, 26.09.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.30 Slovenski vodni krog: Učja, dokumentarna nanizanka, 9.15 Village Folk - Ljudje podeželja: Robi&Alex, dokumentarna serija, 9.45 Ris, kralj gozdov, dokumentarni film, 10.50 Hišica v preriji (IV.): Boksar,

ameriška nadaljevanka, 12.15 Halo TV, 13.25 Dobro jutro, 15.45 Dober dan, 16.25 Čarokuhinja pri atu: Dolenjska, 17.00 Hišica v preriji (IV.): Na sejmu, ameriška nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Iz popotne torbe: Skrb za planet, poučna oddaja za otroke, 19.20 Nagelj, japonska nadaljevanka, 20.00 Človeški laboratorij: Sodelovanje, britanska dokumentarna serija, 20.55 Prava ideja, 21.30 Kjer bom doma (IV.): In slepi bodo spregledali, avstralska nadaljevanka, 22.30 Vera (VI.): Lovilka več, britanska miniserija, 0.15 Glasbeni spoti, 1.15 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

SREDA, 27.09.2017, I. spored TVS

5.45 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Umetni raj, 12.25 Čudovita Japonska: prefektura Ivate: Jesenska Morioka iz zraka, japonska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Intervju: dr. Tone Kregar, 14.35 Duhovni utrip, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.35 Male sive celice: III. OŠ Celje in OŠ Milojke Štrukelj Nova Gorica, kviz, 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Dinotačke: Kar nas je rešilo, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Takšna pač je, nemško-ameriški film, 21.35 Meje, kratki dokumentarni film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Sveto in svet: Vzgojni načrt, 23.55 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 0.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.10 Po Sloveniji, 1.35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.25 Info-kanal

SREDA, 27.09.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.25 Kanape - Kanapé, oddaja TV Lendava, 8.55 Slovenski vodni krog: Kučnica, dokumentarna nanizanka, 9.40 10 domačih, 10.15 Hišica v preriji (IV.): Na sejmu, ameriška nadaljevanka, 11.00 Halo TV, 12.10 Dobro jutro, 14.30 Dober dan, 15.30 Lepo je deliti, dobrodelni koncert Rdečega križa Slovenije, 17.00 Hišica v preriji (IV.): Nevesti, ameriška nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 19.00 Fircologi: O (ne)snagi, žaganju kitar in pravilu petih sekund, mozaična oddaja za otroke, 19.30 Nagelj, japonska nadaljevanka, 19.50 Žrebanje Lota, 20.05 Romantik po duši, dirigent in pianist Igor Švara, 20.40 Poletje z baletom, Mednarodni poletni baletni seminar Danc's - Piran, 20.50 Moj klasični hit: Robert Friškovec, 20.55 G. Bizet, odlomki iz opere Carmen, 21.10 Kjer bom doma (IV.): Ujeti tigra, avstralska nadaljevanka, 22.10 Svetovi Philipa K. Dicka, francoska dokumentarna oddaja, 23.15 Gverilci, slovenski TV-film, 0.30 Glasbeni spoti, 1.30 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

ČETRTEK, 28.09.2017, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 12.25 Čudovita Japonska: prefektura Ivate: Gorska rečna pravljica, japonska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Mura - temna reka, dokumentarni film, 14.25 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV, 15.00 Težišče - Súlypont, oddaja TV Lendava, 15.50 Prava ideja, 16.30 Po Sloveniji, oddaja TV Maribor, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek, 18.05 Zu: Zu naredi dinozavra, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.30 Češko stoletje, češka nadaljevanka, 0.55 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 1.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.45 Po Sloveniji, oddaja TV Maribor, 2.10 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.05 Info-kanal

ČETRTEK, 28.09.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.30 Slovenski vodni krog: Ložnica, dokumentarna nanizanka, 9.10 Na lepše, 9.40 Kino Fokus, 10.10 Hišica v preriji (IV.): Nevesti, ameriška nadaljevanka, 11.00 Halo TV, 12.05 Dobro jutro, 15.00 Koda, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.35 Slovenski magazin, 16.20 Aktiviran očka, dokumentarni film, 17.00 Hišica v preriji (IV.): Beg v svobodo, ameriška nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Ribič Pepe: Smrdeča najdba sredi Ljubljane, mozaična oddaja za otroke, 19.20 Nagelj, japonska nadaljevanka, 20.00 Kitajski van Gogh, koprodukcijska dokumentarna oddaja, 20.55 Kjer bom doma (IV.): Vse dobre reči, avstralska nadaljevanka, 21.55 Razsodba, belgijski film, 23.50 Slovenska jazz scena, 0.40 Glasbeni spoti, 1.40 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

POZVANJE

Slovenska zveza pa Slovenska narodnostna samouprava Števanovci

Vas lepo zveta

v nedelo, 1. oktobra 2017, na 15. vöro

v kulturni dom v Števanovce na

SREJČANJE GLEDALIŠKIH SKUPIN.

Ob tej priliki bau premira nove igre

Milivoja M. Roša: MISS PORABJA,

štero nutpokaže Gledališka skupina ZSM Nindrik-indrik.

Na srečanji sodelujejo Puconski duet in Pištek s harmoniko pa Gledališka skupina Veseli pajdaši ZSM Števanovci.

Gledališka skupina ZSM

Nindrik - indrik:

MISS PORABJA

Igro je napiso pa režiro:

Milivoj M. Roš

Špilajo:

mož 1: **Feri Meggyes**

žena 1: **Marijana Fodor**

mož 2: **Feri Bajzek**

žena 2: **Klara Fodor**

sausadica 1: **Marijana Kovač**

sausadica 2: **Micka Bajzek**

Organizatorja:
**Slovenska narodnostna
samouprava Števanovci**

Nisš program je podprt:
REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE ZA SLOVENCE V
ZARJEVSTVU IN PO SVETU

VABILO

Generalni konzulat Republike Slovenije v Monoštru

Vas vljudno vabi

na predstavitev knjige z naslovom

"Slovenija in madžarski begunci v letih 1956 in 1957",

ki bo v petek, 22. septembra 2017 ob 18 uri

v prostorih Generalnega konzulata

(Monošter, Kossuth u. 39).

Knjigo nam bodo predstavili avtorji dr. Attila Kovács,
dr. Lajos Bence, dr. László Göncz in Tanja Kološa.

Predstavitve bo dvojezična.

MEGHÍVÓ

A Szlovén Köztársaság Szentgotthárdi Főkonzulátusa

tisztelettel meghívja a

"Szlovénia és az 56-os menekültek"

című könyv bemutatójára,

melyre 2017. szeptember 22.-én pénteken 18 órakor

kerül sor a Főkonzulátuson

(Szentgotthárd, Kossuth u. 39).

A könyvet dr. Kovács Attila, dr. Bence Lajos, dr. Göncz László
és Kološa Tanja szerzők mutatják be.

A könyvbemutató kétnyelvű lesz.

XIV. Szombathelyi Nemzetiségi Nap a Vasi Skanzenben

Meghívó

A szombathelyi Szlovén, Horvát, Német és Roma Nemzetiségi Önkormányzat, valamint a Pável Ágoston Szlovén Kulturális Egyesület, a Szombathelyi Horvátok Egyesülete, a HÁROFIT Közhasznú Egyesület és a Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum

2017. szeptember 23-án (szombaton) 15.00 órai kezdettel rendezik meg a XIV. Szombathelyi Nemzetiségi Napot a Vasi Skanzenben, amelyre tisztelettel meghívják Önt.

Támogató:

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtak
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobot; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Ministrstvo za človeške vire (EMMI), Zveza
Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za
Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

porabje.hu